

Válasz Gunda Bélának

Az egyik folyóirat 1935. áprilisi számában Gunda Béla »Az egyetemi hallgató és az egyetem« című cikkét közölte. A cikkíró, amint a címből is kiténik, az egyetemi ifjúságnak az egyetemmel való kapcsolatait vizsgálja igen nagy, személyes tapasztalatokon alapuló felkészültséggel, de annál kevesebb tárgyilagossággal. Igen szerencsés az egyetemi hallgatóknak három csoportba való osztályozása és éles megfigyeléssel jellemzi az egyes csoportokba tartozó diáktípusokat. A pontos megfigyelések- és jellemzésekről nem nehéz a cikkíró diákvoltára következtetni, — amelyre egyébként később saját maga is utal, — s éppen ezért annál különösebbek a cikkben foglaltak.

Az ezután következő részek ugyanis az egyetemi egyesületek- és azok vezetőiről, majd pedig magáról az ifjúságról alkotott és hirdetett téves és tárgyilagosságot nélkülöző kitételeikkel az elején tudományos szemszögből megírt és igen szerencsésen induló cikk értékét nagyrésztben lerontották. Mi, akiket legközelebről érint a cikk tartalma, kénytelenek vagyunk a cikkírókat egyes tévedéseire figyelmeztetni.

Gunda Béla részletesen foglalkozik az egyetemi bajtársi egyesületekkel, azoknak működésével és eközben téves ismertetést közöl róluk.

»A »félénk gólyát« a legkülönbözőbb ifjúsági egyesületek igyekeznek magukhoz szippantani és a tandíj-segélytől a menzakedvezményig fűt-fát ígérnek neki.« Irja a cikkíró. Ennek a mondatnak a helyes beállításban így kellene hangzania: »Az ifjúsági egyesületek a beiratkozásnál minden tekintetben segítségére vannak a tájékozatlan »gólyának«, s később is, tagjaikat a legmesszebbmenő és legáldozatkészebb módon támogatják a tandíj-segélytől a menzakedvezményig.« Mert valójában ez történik, s nem pedig az, hogy »fűt-fát« ígérnek az újdonsült egyetemi polgárnak az egyesületükbe való belépés reményében. Ha pedig tagjaiknak tandíj-segélyt és menzakedvezményt ígérnek, akkor szavukat még oly nagy áldozatok árán is betartják.

Az ifjúsági egyesületeknek egyik főfeladatát képezi — a nemzeti megmozdulásokban való tevékeny részvétel mellett — az egyetemi hallgatóságnak minél jelentékenyebb szociális támogatásban való részesítése. Az egyesületek ezen céljuknak csak a legnagyobb áldozatok árán tudnak eleget tenni; mert segélyt adni, amikor nincsen miből, majdnem a varázslattal azonos. Az egyesületek pedig mégis támogatják tagjaikat, anyagi erejüket meghaladó módon. Ennek a nehéz munkának az előbb idézett kitételrel való jellemzése mindenre, csak nem tárgyilagosságra vall.

»Nagyon sokan egyetemi polgárságuk első megnyilatkozását abban látják, hogy valamilyen színű sapkát tesznek a fejükre, s annak az egyesületnek a szellemében, amelyik véletlenül magához szippantotta őket, mozielőadások ellen tüntetnek, látszó-

lagos nagy és mély munkát takaró felvonulásokon vesznek részt«, olvassuk tovább. Ezen sorokban sok igazság van elrejtve, de még több lekicsinylése az egyesületek munkájának, működésének, különös tekintettel arra, hogy a cikkíró szerint azok a felvonulások, amelyekben az egyetemi bajtársak részt vesznek, »látszólagos nagy és mély munkát takarnak.« Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az egyetemi ifjúsági egyesületek csakis hazafias, március 15-iki, október 6-iki, trianoni és revíziós felvonulásokon vesznek részt.

A cikkíró tehát akkor, midőn a bajtársi egyesületek demonstratív felvonulásainak az alapját említi, a hazafias mozgalmak értékéről alkot véleményt. Ne értsenek félre! Nem illetjük ezért a hazafiatlanság gyanújával a cikkíró, csupán felületességére figyelmeztetjük őt. Jobban utána kellett volna nézni, hogy milyen felvonulásokon láthatók a bajtársi sapkák.

Majd rátér Gunda Béla azoknak a kérdéseknek a vizsgálatára, amelyekkel az ifjúsági egyesületek foglalkoznak és amelyeknek megoldását program-pontjaik közé sorolták. Első helyen a faluproblémát említi. Erre vonatkozóan azonban nagyon is lesumjtó kritikát olvasunk a kérdéses cikkben. »Valóságos expedíciók indulnak a falu felé, nagy lelkesedéssel, de annál kevesebb tudományos felkészültséggel.« »A falutalulmányozások eredménye egy-két esettől eltekintve, nagyon siralmas.« A cikkíró előtt, midőn ezt írta, alighanem nem volt ismeretes a Szegedi Fiatalok-nak és az öregcserkészeknek ilyen irányú működése. A tudományos felkészülésük is megvan, mert azt professzoraiktól kapják. Lehet, hogy a falutalulmányozások nem járnak mindenhol azzal az eredménnyel, melyet a kérdés fontossága megkövetel, de az egyes hibás kísérletezésekből nem lenne szabad ilyen általánosan lekicsinylő véleményre következtetni.

A cikk további részében a diákvezérek idézett nyilatkozatainak összefoglalásaképpen azt a megállapítást olvassuk, hogy az ifjúságot a telepítés, földbirtokreform, a nagytőke és parasztság kérdése izgatja. A diákegyesületeknek ezen kérdésekkel való foglalkozásáról sincs azonban a legjobb véleménnyel a cikkíró, mert szerinte: »hogy mélyebben, a tudomány fegyvereivel felszerelve foglalkoznának ezekkel a kérdésekkel, az sem a nyilatkozatokból, sem az egyesületek napvilágra kerülő munkaeredményeiből nem derül ki, aminek csak a nagybirtok stb. látja hasznát, mert amíg nagy ellenfele: az ifjúság így próbál hadakozni ellene, nincs

Törvényileg védett americanás jelvény csak az Americana Gazdasági Hivatalában (Katólikus Ház, I. emelet) kapható. Ugyanitt sapka, szallag és nyomtatványok beszerezhetők. Hivatalos óra kedden és pénteken 12—1/2 1-ig.

veszélyben.« Először az a megállapítás téves, hogy »nem a tudomány fegyverével felszerelve« foglalkozunk ezekkel a kérdésekkel. Olyan előadók ismertetik ugyanis nálunk ezen problémákat, akik professzoraik által is elismert eredménnyel »foglalkoznak« az ilyen kérdésekkel, az egyetem padjaiban vagy a szemináriumokon. Másodszer pedig, ha az elért siker eddig nem is tűnt ki a munkaeredményekből, most már ki fog tűnni; és hogy erre csak most kerülhetett sor, az nem csak az ifjúságon mulott, legkevésbé pedig nem a kérdéssel szemben tanúsított tunyaságán vagy nemtörődömségén.

Azt még a legnagyobb önimádatnál és beképzelettel sem állíthatnók, hogy a telepítési törvény közeli letárgyalása és törvénybeiktatása a mi munkánk eredménye; azt azonban teljes tárgyilagossággal meg lehet állapítani, hogy a mű megalkotásához, a palota felépítéséhez egy-két téglával az egyetemi bajtársi egyesületek is hozzájárultak azért, hogy állandóan napirenden tartották a kérdést, s a számtalan előadás, vitaest és értekezések hangjai túljutottak a diák-clubbok falain.

»A legtöbb nyilatkozatban ott lappang egy mély meghajlás az olasz-német politikai és társadalmi rendszer előtt« — állapítja meg Gunda Béla. Egy kis rosszakarattal a »mély meghajlás«-ból szemrehányást olvashatunk ki, hogy a magyar egyetemi ifjúság mintegy megalázkodik a fasizmus és a horogkereszt előtt. Pedig ehelyett elismeri az olasz és német politikai és társadalmi rendszernek mindazon vonását és megnyilatkozását, amely az ő gondolkodásmódjának és magyar mivoltának megfelel. És különben is, ha mindenáron a »mély meghajlás-hoz« ragaszkodik a cikkíró, hát vajjon milyen politikai és társadalmi rendszer előtt »hajoljon meg« a magyar ifjúság, amely Mussoliniért és Hitlerért rajong? Vagy talán nem ez a helyes, hanem inkább Sztalin legyen a mintaképe? A magyar ifjúság tiszteli és becsüli Mussolinét és Hitlerét, mert megtisztították országukat a destruktív baloldali elemektől és nemcsak országukat, hanem egész Európát megmentették a kommuniszták uralmától. Irigkedve nézi a feketeinges légiókat és a rohamosztagokat, de ezzel teljesen összefér az, hogy nem helyesli az utóbbiaknak minden lépését; elismeri és helyesnek tartja azonban ténykedésüket az ottani viszonyoknak megfelelően, s átveszi belőlük azt, ami az ő magyar lelkületének megfelel.

A legelítélőbb módon az egyesületek vezetőiről nyilatkozik a cikkíró. — »Igen sok hallgató az egyetem küszöbét átlépve, az első benyomását nem a professzoráról szerzi, hanem egy sajtóságon érdekes figuráról, a »diákvezérrel«, aki legtöbbször, mint »ősdiaák«, eltöltött már egy-két szemesztert az orvosi fakultástól a Műegyetemig, s így kétségkívül igen hasznos tanácsokat tud adni.« Ez mindenestre egy igen szomorú és lesújtó kritika azon egyetemi hallgatókról, akik magukra vállalják azt a rengeteg munkát, elfoglaltságot, vesződséget és felelősséget, amelyekkel egy ifjúsági egyesület vezetői tisztségé jár. Ha esetleg vannak olyanok a diákvezérek között, akik nem felelnek meg teljes egészében azok-

nak a követelményeknek, amelyeket megkívánnak ezen tisztség viselőitől, azok csak csekély töredékei az egésznek, s könnyelműsége vall néhányról az egészre általánosítani és »sajtóságon érdekes figurá«-val jellemezni ezen »osztályt.«

Midőn Gunda Béla ezen kitévelt papírra vetette, biztosan nem gondolt arra, hogy alig egy hónap múltán »ezen sajtóságon érdekes figurák« közül néhányan országgyűlési képviselők lesznek! Ügyelni kell a tollal, mert verba volant, scripta manent és ennek következtében néha kissé kellemetlen helyzetbe is kerülhet az ember...

Azonkívül az időszakot, a kort is kissé elvétette a cikkíró, midőn az »ősdiaák« típusával azonosítja a diákvezért. A boldog békeidőben úgy hozzártartozott az ősdiaák az egyetemhez, — esetleg a diákegyesület vezéri tisztségéhez, — mint a baka a helyőrséghez. A békeévek elmúltával azonban az »ősdiaák« humoros, kedélyes alakja is eltűnt, s elfoglalta helyét egy gondokkal küzdő, nyomorgó diáktípus, aki csak azért nem tudja elvégezni hamarabb egyetemi éveit, mint boldog békebeli elődje, mert nyáron nem tudott hajórakodással vagy szobafestéssel annyit összekeresni, hogy a következő szemeszterben ismét egyetemi hallgató lehessen. A mai ősdiaák nem azért »ősdiaák«, mert nem akar tanulni, hanem, mert nem tud. Régen letűnt az a kor, midőn 7—10 évig lehetett jogászkodni, s utána beülni a szolgabírói székbe, vagy pedig egy-két évre az orvosi szakra, a bölesészetre, majd pedig a Műegyetemre átrándulni. Elvéve azonban lehet még találni egy-két ilyen iftfeletet alakját a régi időknek, ezek azonban nem igen kapják meg a diákvezéri szalagot. A vezérét a diákság maga választja. A mai fiatalságnak pedig nem mintaképe a talán irigyelt, de ma már megvetett régi »ősdiaák«, hanem más vezetőket állít sorai elére. »Ősdiaák« diákvezérről ma nem hallotunk, de olyanról igen, aki a világháború utáni legválságosabb időkben megszervezte Budapesten az egyetemi karhatalmi századokat.

A továbbiak során a cikkíró helyteleníti az egyetemi ifjúság túlbuzgó sportolását. »Itt említjük meg a sportpályát, egy bizonyos versenyszellemet, amelyet nemcsak az ifjúságra, hanem a közszellemre is veszedelmesnek tartunk. Ne tessék félreérteni! Nem a görnyedthátúak, nyomorékok mellett fogialunk állást, csak arra a körjelenségre szeretnénk rámutatni, amely intellektuális ifjúságunkat annyira jellemzi. Felelősséggel merjük állítani, hogy ma az egyetemi hallgatók tekintélyes része sokkal több időt tölt el a sportpályákon, mint a könyvtárakban és egyetemi előadásokon«. — Ahelyett, hogy örülne Gunda Béla, hogy a magyar ifjúság a sport fokozottabb ápolása és felkarolása által mindinkább ha-

KORDA rt. fiókja Szeged,

Gróf Apponyi Albert utca 20. sz.

Levélpapírok 10/—·12, 10/—·30, 10/—·42 fillér.

sonlítani kezd az igazi diák típus megvalósítójához, az angol diákhoz, inkább elkeseredik ezen a jelenéségen, amelyet egyenesen veszedelmesnek is tart. Ma már elérkeztünk addig, hogy az egyetemi professzor együtt sportol diákjaival, s a sporton keresztül még szorosabbá, és megértőbbé válik a kapcsolat diák és professzor között. Olyan szép fejlődése és megnyilvánulása ez az egyetem falai között kifejlődött sportszeretetnek, amelyről csak elismerőleg lehet nyilatkozni, nem pedig elítélően.

S arra nem gondolt a cikkíró, hogy mennyi dicsőséget és elismerést szereztek a sportoló magyar diákok hazájuknak? — S azonkívül pedig nem is olyan rossz fiúk mindig azok a sportrekordek. Megállják azok helyüket nemcsak kint a sportpályán, hanem bent az egyetem falai között is és sokszor meglepő jó eredménnyel vizsgáznak.

Az sem felel meg teljesen a valóságnak, hogy az egyetemi ifjúság többet van a sportpályákon, mint a könyvtárakban. Nagyon jól emlékszem, mikor a könyvtár kinyitása után félórával már nem lehetett az asztaloknál helyet kapni, pedig nagyszerű korcsolyaidő volt kint. Az pedig csak természetes, hogy a hosszú, téli könyvtárban való gubbasztás és tanulás után jólesik tavasszal az első szép napokon

a szabadban levő sportpályán hancurozni. Nemcsak jólesik, hanem szükség is van erre! Az országnak nem kellene penészfirágok!

Mindezeket összefoglalva arra a következtetésre jutunk, hogy ezen kérdéses cikk olyan egyetemi hallgató tollából származik, aki mindenhol ott van, csak éppen ott, nem, ahol helye lenne: az egyemen, az ifjúság egyesületeiben, bajtársai között. Aki elmegy a tudományos egyesületek szaküléseire, de hogy az egyetemi egyesületek milyen eredménnyel foglalkoznak az időszerű, az egész magyarságot, az országot érintő legégetőbb kérdésekkel, azt legfeljebb csak rossz, ferde beállítású forrásokból ismeri meg. Ez azonban egymagában még nem lenne nagy hiba, de ugyanakkor bírálatot írni olyan dolgokról, állapotokról, személyekről, melyekről helyes fogalma nincs, s akiket csak torzfiguraként ismer, ahhoz túl sok önbizalom és nagy merészség kell. Mert feltételezzük azt, hogy téves forrásai alapján írta cikkét Gunda Béla; ellenkező esetben ugyanis szándékos rosszakaratúval kellene őt megvádolni. Így azonban csak azon felületes eljárását ítéljük el, hogy olyan dolgokról mert írni, amelyekhez egyáltalán nem ért.

tarnói Buócz Elemér.

Kedves fiatal dominus testvérem!

aki hajdan, megtalálva a legideálisabb bajtársi élethez vezető utat, szent esküt tettél virágzó Americanánk tisztelendő Alkotmányára, Hozzád fordulok néhány igaz szóval.

Emlékszel-e, mikor apród voltál és tagdíjad még pontosan fizetted, egeket karcoló teniszpályával hányszor akartátok megindítani a Corporatio lapját, hogy az összekapcsolja az életbe csöppent ifjú óriást a tapasztalt »nagyok«-kal?

Emlékszel-e, mikor levante lettél és tagja voltál a senioratusnak, mennyire fájt a részvétlenség, mellyel idősebb társaitok hangyámunkátok iránt viseltettek? Nem ezen is bukkott-e meg a szép terv, hogy a tudományt, irodalmat, a napok zajos életének tükrét és a szórakozást saját nyomdatermékekben keressétek és találjátok meg?

Emlékszel-e, mikor már »inaktív« lettél és ingerlékenyen csak kritizálni tudtad fiatal s dolgozó testvéreid munkáját? Arra persze nem gondoltál, hogy talán azért van azok munkájában kritizálni való, mert Te — azonkívül, hogy felé sem néztél a curia és corporatio üléseinek, — tagdíjadat is csak elvétele, vagy egyáltalán (!) nem fizetted be aerariusunknak. Nem gondold-e, mily nagy teljesítmény az elvállalt munkát jó részben megvalósítani, annak ellenére, hogy a költségvetésben előirányzott alkotmányos bevételi források meddökké válnak? Csodálkozol ennek

ellenére, hogy lapunk még mindig a nyomdában várakozik?

Emlékszel-e végül arra, hogy a valetáns bál után hányszor jelentél meg üléseinken és hányszor fizetted be a tagdíjadat? Ugye, szomorú volna felderíteni?

...Akarod-e tehát, hogy annyi küzdés után végre megvalósuljon a vágyunk? Akarod-e, hogy szárnycsont bontson a postagalamb, mely állandó képét nyújtana Neked a Corp. életünkről? Akarod-e, hogy fiatal testvéreid a Te segítségével jussanak hozzá a Danubiana lapjához, a saját lapunkhoz, melybe kiönthetik mondanivalóikat s olvashatják egymás véleményét? Megérted ugye, e pár sorból, e néhány szó mögött rejő nagyszerűséget?

Ha akarod, hogy próbálkozásunkat siker koronázza: segíts nekünk. Nem akarunk külön áldozatot. Tudjuk, hogy időbelileg és anyagilag százszázalékosan ki vagy használva. Amire kérünk, csak annyi, hogy azt a minimális tagdíjad, melyet **esküvel fogadott Alkotmányunk** előír, juttasd el Corporationunk pénztárába s olvasd el mindig szeretettel a lapot, melyet fentiek ellenében minden tagunknak emericánus szeretettel megküldünk.

Erre kér Téged — és bízik kötelességed teljesítésében —

Egy fiatal dominus testvéred.